

ANVS-reactie en voornemen tot opvolging van de aanbevelingen

- 1. Ontwikkel een doelmatigheidskader, met daarin een set van afspraken tussen ANVS en IenW om de doelmatigheid van de ingezette middelen en de gewenste omvang van de ANVS te kunnen monitoren en toetsen.*

Het werkveld van de ANVS vereist een hoge mate van deskundigheid en is sterk internationaal ingebed. Dit betekent dat internationale missies op de terreinen waarop de ANVS haar regulerende taken uitvoert het beste inzicht geven in de effectiviteit van de ANVS. Door transparant te zijn over de aanbevelingen en verbeterplannen resulterend uit deze internationale audits en reviews kan de ANVS op haar functioneren en effectiviteit worden beoordeeld. Daarnaast zijn 'Cultuur voor veiligheid' alsmede 'Deskundigheid' de belangrijkste indicatoren voor de kwaliteit van de taakuitvoering. Op deze thema's hebben wij in samenspraak met de Directeur-Generaal Milieu en Internationaal (dgMI) een set van indicatoren ontwikkeld die laten zien hoe wij presteren. Deze doen recht aan de integrale verantwoordelijkheid voor de gehele beleidscyclus op het terrein van nucleaire veiligheid, beveiliging en stralingsbescherming die de ANVS bij wet toebedeeld heeft gekregen.

Over deze prestatie-indicatoren verantwoorden wij ons in ons jaarverslag, waarbij we ook rapporteren over een groot aantal kentallen. Met de dgMI is overeengekomen dat in 2020 de set van indicatoren en kengetallen geëvalueerd zal worden. Wij stellen voor om deze aanbeveling bij die evaluatie te betrekken. Daarbij zal ook bekeken worden in hoeverre een doelmatigheidskader kan worden ontwikkeld voor het geheel aan wettelijke taken van de ANVS die tot doel heeft het bewaken en bevorderen van de nucleaire veiligheid, stralingsbescherming, bijbehorende crisisvoorbereiding, beveiliging en waarborgen.

- 2. Voer audits uit ten behoeve van een grotere transparantie naar de benodigde inzet van mensen en middelen bij de vergunningverlening. Pas zo veel mogelijk functiescheiding toe tussen beleidsadvisering, vergunningverlening en toezicht.*

Door een aantal respondenten is aangegeven dat niet altijd duidelijk is wat de reikwijdte is van de te verlenen vergunning en wat de (juridische) grondslag is om maatregelen op te leggen. Ook zijn er vragen ten aanzien van de capaciteitsinzet vanuit de ANVS bij vergunningverlening, naar wij aannemen mede in relatie tot de vergoeding die daarvoor in rekening wordt gebracht. Voorts blijkt niet altijd duidelijk in welke hoedanigheid medewerkers van de ANVS optreden: als beleidsadviseur, vergunningverlener of toezichthouder.

Bij de bepaling van eisen en voorschriften in de meer complexe vergunningen die aan bedrijven worden opgelegd laat de ANVS zich leiden door het beginsel van "continuïteit". Dat betekent dat voortdurend wordt getoetst of vergunnings- en andere voorschriften zijn gebaseerd op de laatste (internationale) stand der techniek. Omdat techniek voortschrijdt, leidt dit tot regelmatige aanpassing van de eisen indien vergunninghouders er redelijkerwijze aan kunnen voldoen. Het leidt er toe dat bedrijven in Nederland voldoen aan de hoogste standaard op het gebied van veiligheid en milieu. Onweersproken is dat het voor vergunninghouders kenbaar moet zijn waarom (additionele) eisen worden opgelegd en wat de (wettelijke) grondslag daarvoor is.

**Autoriteit Nucleaire
Veiligheid en
Stralingsbescherming**
ANVS
Sturing en Communicatie

Datum
26 september 2019

Ons kenmerk
ANVS-2019/15126

Nu dat kennelijk niet altijd duidelijk is, zal de ANVS dit in het vooroverleg voor de meer complexe vergunningstrajecten expliciet verduidelijken. Zoals al eerder toegezegd in brieven aan nucleaire vergunninghouders wordt vooraf door de ANVS ook inzicht gegeven in de kosten voor het inhuren van expertise die de ANVS redelijkerwijs niet in huis heeft en die ten laste komen van de aanvrager. Door na afloop van het vergunningstraject dit te evalueren en de uitkomsten hiervan te bespreken met de vergunninghouder wordt naar onze mening invulling gegeven aan de aanbeveling van ABDTopconsult op dit punt.

Autoriteit Nucleaire Veiligheid en Stralingsbescherming
ANVS
Sturing en Communicatie

Datum
26 september 2019

Ons kenmerk
ANVS-2019/15126

Ten aanzien van het punt uit de aanbeveling aan de ANVS om binnen de ANVS zoveel mogelijk functiescheiding toe te passen tussen beleidsadvisering, vergunningverlening en toezicht geldt dat deze functiescheiding reeds wordt toegepast binnen het bestuur van de ANVS. Verder zijn medewerkers die een beslissende rol spelen in de behandeling van vergunningaanvragen, niet dezelfde als medewerkers die een beslissende rol spelen in het houden van toezicht op de naleving van de vergunningsvoorwaarden. Momenteel onderzoeken wij hoe de functiescheiding ook verder in de organisatiestructuur kan worden doorgevoerd. Hetzelfde geldt voor het functioneel scheiden van de kennisfunctie van de ANVS ten opzichte van de beleidsadviesfunctie en het bevoegd gezag van de ANVS. Hiervoor worden thans organisatorische wijzigingen binnen de ANVS voorbereid.

Ten aanzien van het kwaliteitsmanagementsysteem en de genoemde audits merken we op dat in 2014 de internationale audit onder auspiciën van de IRRS twee aanbevelingen had gedaan tot het verbeteren hiervan zodanig dat deze in overeenstemming is met de internationale standaarden hiervoor (IAEA GS-R-3). De ANVS heeft na haar oprichting daarop een intern kwaliteitsmanagementsysteem ingericht en geïmplementeerd in de organisatie. In de Follow-Up missie van de IRRS heeft het internationale auditteam eind 2018 geconcludeerd dat deze aanbevelingen zijn opgevolgd. Een audit van het kwaliteitsmanagementsysteem van de ANVS maakt standaard deel uit van de internationale IRRS missies. De volgende IRRS missie zal in 2023 worden uitgevoerd en dan zal deze audit dus opnieuw plaatsvinden.

3. Bezie de mogelijkheden voor herziening van het vergoedingenbesluit voor stralingsbescherming.

Wij stellen voor de implicaties van een herziening van het Vergoedingenbesluit voor stralingsbescherming met de ministeries van SZW en VWS en met FMC in kaart te brengen.

4. Leg de beleidsverantwoordelijkheid voor Nucleaire veiligheid en Stralingsbescherming binnen IenW bij de dgMI. Pas de Toezichtvisie hierop aan. Zorg voor inbedding van het onderwerp nucleaire veiligheid en stralingsbescherming in het veiligheids- en milieubeleid. Verzeker de vroegtijdige betrokkenheid van het zbo bij beleidsontwikkelingen door aan te sluiten bij de richtlijnen uit het IAK.

Deze aanbeveling uit de evaluatie betreft de beleidstaak van de ANVS. Deze beleidstaak kent thans twee componenten. Enerzijds stelt het bestuur van de ANVS beleid vast dat richting geeft aan de uitvoering van haar wettelijke taken, waaronder vergunningverlening, toezicht en handhaving. Anderzijds fungeert de ANVS als ware zij een beleidsdirectie van het departement. Vanuit deze verantwoordelijkheid worden adviezen voorbereid voor het beleid waarvoor de

Staatssecretaris verantwoordelijk is. Vanuit zijn rol als opdrachtgever berust de ambtelijke eindverantwoordelijkheid hiervoor bij de directeur-generaal Milieu en Internationaal (zie Rapport 'Toezichtvisie IenM - ANVS').

Autoriteit Nucleaire Veiligheid en Stralingsbescherming
ANVS
Sturing en Communicatie

De aanbeveling heeft betrekking op het beleid waarvoor de Staatssecretaris verantwoordelijk is. Uit de tekst blijkt dat de kwaliteit van de uitvoering van de taak niet ter discussie staat. Wel staat er dat de beleidsmatige inbedding van nucleaire veiligheid in het brede beleidsterrein van veiligheid en milieu onvoldoende tot stand komt. Voorts bestaat de situatie dat de ANVS een stevige rol heeft bij beleidsvoorbereiding, terwijl de financiële verantwoordelijkheid is belegd bij de Bestuursraad van IenW. Dit betreft een aantal specifieke dossiers, te weten eindberging van radioactief afval, financiële zekerheidstelling voor de kosten van de buitengebruikstelling en ontmanteling van kernreactoren, cybersecurity, deelname in internationale werkgroepen, de beleidsontwikkeling voor geothermie, de productie van medische isotopen en de aansturing van kennis- en onderzoeksgelden. ABDTopconsult stelt dat een heldere scheiding van de beleidsfunctie tussen de ANVS en het departement een betere, meer geprofileerde positionering van de ANVS zal gaan opleveren dan nu het geval is.

Datum
26 september 2019

Ons kenmerk
ANVS-2019/15126

In 2014 heeft de IRRS geadviseerd om de binnen de rijksoverheid aanwezige, veelal schaarse kennis op het gebied van nucleaire veiligheid en stralingsbescherming zoveel mogelijk te bundelen. Dit advies is het uitgangspunt geweest voor het bundelen van kennis binnen de ANVS en deze niet te verdelen over het departement en het ZBO. Gezien de positieve ervaringen die hiermee zijn opgedaan en de positieve beoordeling tijdens de IRRS follow-up in 2018 pleiten wij ervoor om bij de uitvoering van de aanbeveling zorgvuldig om te gaan met het aanbrengen van de boogde knip tussen departement en ZBO. In bepaalde gevallen, waarbij knippen van deskundigheid zou kunnen leiden tot fragmentatie en ondoelmatigheid, of in strijd zou komen met de wettelijke taaktoedeling aan de ANVS, zou moeten worden overwogen om de kennis bij de ANVS te laten. Door goede afspraken en organisatorische voorzieningen kan deze kennis dan ook worden ingezet voor beleidsadvisering aan dgMI. Deze situatie, het aanbrengen van een "hoge knip" is niet uitzonderlijk en komt meer voor. Ons staat voor ogen om hierover in nader overleg goede afspraken te maken.

5. *Onderzoek de bruikbaarheid van het instrument bestuurlijke boete voor de ANVS.*

Wij zullen hiernaar, samen met andere verantwoordelijke instanties binnen en buiten het departement, een onderzoek entameren.

6. *Ontwikkel als gezamenlijke toezichthouders de "Staat van de Nucleaire Veiligheid en Stralingsbescherming", waarmee een overzicht van de actuele veiligheid en naleving op de genoemde domeinen gegeven wordt.*

Dit voornemen staat hoog op de verlanglijst van de ANVS. Realisering daarvan staat of valt echter met een adequate informatievoorziening. Voor een deel moest die na de oprichting van de ANVS worden opgebouwd. Wij zijn van plan om dit stapsgewijs in te voeren. Zo streven wij er naar om de "Rapportage ongewone gebeurtenissen in Nederlandse nucleaire inrichtingen", dat jaarlijks door u naar de Tweede Kamer wordt verzonden, het komend jaar zo verder te ontwikkelen zodat er in 2020 sprake zal kunnen zijn van "Staat van de nucleaire veiligheid". In 2021

kunnen we de scope van de rapportage verder uitbreiden zodat er sprake is van een "Staat van de nucleaire veiligheid en stralingsbescherming".

7. Pas de structuur en werkwijze voor de advisering binnen de crisisbeheersing Nucleair aan, waarbij het gangbare nationale model als uitgangspunt genomen wordt. Doe dit samen met alle betrokken partijen en oefen het afgesproken resultaat via een zogenoemde tabletop-oefening.

Graag dragen wij bij aan het onderzoek naar mogelijkheden om de structuur en werkwijze voor de advisering binnen de crisisbeheersing voor nucleair en straling meer in lijn te brengen met het gangbare model chemisch ongevallen, zoals voorgesteld door ABDTopconsult. Een eerste stap is reeds gezet: ANVS en het RIVM werken samen aan het verder integreren van de verschillende onderdelen binnen het Crisis Expert Team straling en nucleair (CETS_n). Betrokken veiligheidsregio's hebben aangegeven te willen onderzoeken of hun deskundigheid hier eveneens in geïntegreerd zou kunnen worden.

Wij stellen voor bij het voorgenomen onderzoek alle relevante externe partijen te betrekken. Naast het RIVM en DCC IenW, zijn dat het ministerie van JenV als stelselverantwoordelijke en de bevoegde gezagen die een belangrijke rol hebben in het nemen van stralingsbeschermende maatregelen ten tijde van een nucleair ongeval, waaronder de departementen van VWS, LNV en Defensie alsmede betreffende veiligheidsregio's.

8. Zet de interdepartementale samenwerking in de Hoog Ambtelijke Werkgroep (HAW) Nucleair voort en beleg het voorzitterschap bij de DGMI vanuit de rol als coördinerend DG voor het onderwerp nucleaire veiligheid en stralingsbescherming.

De ANVS steunt deze aanbeveling van harte. Een flink aantal dossiers, zowel uit het verleden als ten aanzien van nieuwe ontwikkelingen, vraagt om blijvende belangstelling van meerdere beleidsdepartementen. Het bestaan en functioneren van de HAW heeft in de afgelopen jaren zijn nut bewezen en dat zal ook in de toekomst het geval zijn. De ANVS zal zijn beoogde rol als adviserend lid ook in de toekomst gaarne vervullen.

9. Ontwikkel onder regie van de HAW een rijksbrede kennis- en onderzoeksagenda voor het onderwerp nucleaire veiligheid en stralingsbescherming. Betrek hierbij ook de ondertoezichtgestelden. Breng de gevolgen voor de rol en inzet van de departementen inclusief de toezichthouders in kaart. Betrek hierbij ook de benodigde nationale opleidingen.

Door de Raad van Advies van de ANVS is over dit onderwerp recent een advies uitgebracht. Als reactie hierop heeft de ANVS een onafhankelijke commissie onder leiding van André van der Zande ingesteld om te verkennen of in de nucleaire- en stralingsindustrie, de opleidings- en onderzoekswereld en de overheid draagvlak bestaat om de kennisbasis structureel te versterken en te borgen. Het streven is dat deze commissie aan het eind van dit jaar met haar bevindingen komt. Op basis van deze bevindingen zullen in 2020 in samenspraak met de verschillende departementen de vervolgstappen bepaald worden. De HAW lijkt ons daarvoor inderdaad het geschikte gremium. Het functioneel en structureel scheiden van de eigen kennisfunctie binnen de ANVS, waarvoor organisatorische voorbereidingen worden getroffen (zie de reactie op aanbeveling 2), verduidelijkt en borgt de rol

**Autoriteit Nucleaire
Veiligheid en
Stralingsbescherming**
ANVS
Sturing en Communicatie

Datum
26 september 2019

Ons kenmerk
ANVS-2019/15126

die de ANVS heeft bij een nationale kennis- en onderzoeksagenda.

**Autoriteit Nucleaire
Veiligheid en
Stralingsbescherming**
ANVS
Sturing en Communicatie

Datum
26 september 2019

Ons kenmerk
ANVS-2019/15126